

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
Zie verzenddatum rechtsonder.

Ons kenmerk
PZH-2020-727659634
DOS-2017-0005412

Bijlagen
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Aanbieding handreiking "Hoe verbind je de
Energietransitie met Klimaatadaptatie?".

Geachte Statenleden,

Hierbij bieden wij u ter kennisname aan de folder "*Hoe verbind je de energietransitie met klimaatadaptatie?*". Deze folder hebben wij opgesteld vanuit de afspraak in het nationale Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) om voor klimaatadaptatiemaatregelen optimaal gebruik te maken van meekoppelkansen met andere ruimtelijke opgaven. Eveneens past dit binnen onze aanpak in het kader van de eerder aan u toegezonden klimaatadaptiestrategie "*Weerkrachtig Zuid-Holland*" (ons kenmerk: PZH-2018-670832850). De energietransitie is één van de ruimtelijke opgaven waar zich meekoppelkansen voor klimaatadaptatie voordoen.

Op dit moment wordt in onze regio's volop gewerkt aan de regionale energiestrategieën, de zogenaamde RES'en. Wij hebben u al eerder geïnformeerd over het proces, onze inzet daarbij en de voortgang (ons kenmerk PZH-2019-712009395 en PZH-2019-708680552). Voor het opstellen van de RES'en heeft het Nationaal Programma RES (NPRES) een handreiking opgesteld. In deze handreiking wordt ook aandacht gevraagd voor het combineren van de opgave voor energietransitie met andere opgaven en investeringen, zoals voor klimaatadaptatie.

In de praktijk blijkt het lastig om in deze fase van de RES'sen al concreet invulling te geven aan de koppeling met andere opgaven. Bovendien blijkt het begrip 'klimaatadaptatie' en de mogelijke impact daarvan voor de direct bij de RES'en betrokken personen vaak een abstracte begrip te zijn. De vanuit klimaatadaptatie beschikbare producten, netwerken en kennis (en daarmee ook de kwetsbaarheden, kansen en urgentie) zijn wellicht nog onvoldoende bekend. Deze folder beoogt op luchtige wijze een startpunt te bieden voor afstemming tussen de opgave van de energietransitie en de klimaatadaptatie.

De RES is een nieuw produkt waarvan op korte termijn een concept-versie moet worden opgeleverd en dat vervolgens tijd nodig heeft om te groeien. Het is niet per sé noodzakelijk dat klimaatadaptatie al in deze eerste concept-fase wordt genoemd in de RES-stukken. De RES zal de

komende jaren periodiek worden herzien. Het RES-proces biedt daarmee de mogelijkheid om in een latere fase alsnog te verbinden met andere opgaven zoals klimaatadaptatie. De Handreiking biedt daarvoor de handvatten en blijft daarmee ook na oplevering van de eerste concept-RES'sen nog actueel.

Vanuit klimaatadaptatie wordt voor onderstaande onderwerpen inhoudelijke aandacht gevraagd bij het verder uitwerken van de RES'en:

1. Denk aan de toenemende koeltevraag

Vanuit klimaatadaptatie is het voorkomen van hittestress een groot aandachtspunt. Hittestress ontstaat vooral in de bebouwde omgeving, omdat daar de temperatuur door opwarming van o.a. gebouwen te hoog oploopt. Hittestress is een groot gezondheidsrisico.

Dit gegeven raakt de energietransitie op verschillende manieren:

- Isolatie van huizen (vanuit gedachte dat dan minder energie voor warmte nodig is, maar waardoor koeling soms lastiger wordt);
- Toename van de behoefte aan 'koelte'; Diverse studies (o.a. RIVM) geven aan dat de behoefte aan 'koelte' snel zal toenemen en zelfs de behoefte aan 'warmte' zal gaan overstijgen in de nabije toekomst.
- Waar niet op duurzame wijze in de 'koeltevraag' kan worden voorzien, zal dit kunnen leiden tot een toenemende energievraag door het inzetten van airco's en tot het juist versterken van de opwarming van de directe buitenomgeving.

2. Financiële urgentie voor meekoppelen in uitvoering

Benutten van meekoppelkansen in met name de uitvoering in de openbare ruimte is absoluut noodzakelijk om de grote maatschappelijke opgaven rond duurzaamheid, energie, woningbouw etc. voor alle partijen betaalbaar te houden. Waar uitvoering van maatregelen in de openbare ruimte gelijktijdig kan plaatsvinden kunnen kosten worden bespaard en overlast voor omgeving worden beperkt.

Zeker in het licht van de andere grote opgaven waar overheden voor staan (bijvoorbeeld op het sociaal domein) is het zo efficiënt mogelijk omgaan met overheidsmiddelen niet alleen wenselijk, maar ook noodzakelijk.

Op het gebied van klimaatadaptatie hebben wij vanuit onze aanpak "*Weerkrachtig Zuid-Holland*" inmiddels kennis, data en netwerken ontwikkeld die kunnen worden benut om de RES-sen op bovenstaande onderwerpen te versterken of aan te vullen. Daarvoor worden in de folder de volgende mogelijkheden genoemd:

3. Omgevingsbeleid als gezamenlijke basis

Klimaatadaptatie heeft een ruimtelijke impact die nu nog niet volledig inzichtelijk is. Het gaat om maatregelen op het gebied van wateroverlast, droogte, hittestress en overstroming. Deze ruimtelijke impact mag de opgaven voor de RES'sen niet in de weg staan, maar deze liefst versterken. Voor klimaatadaptatie loopt inmiddels een traject met

oog op aanpassing van het provinciale omgevingsbeleid, waarin hiervoor ook aandacht is. Na oplevering van de RES'sen gaan gemeenten en provincies ook vanuit energietransitie aan de slag met hun omgevingsbeleid.

4. Beschikbare data samenvoegen

Voor zowel klimaatadaptatie als energietransitie zijn 'eigen' atlassen beschikbaar. Voor de RES-sen worden deze o.a. benut voor het opstellen van energiekansen kaarten of -restrictiekaarten. Voor klimaatadaptatie worden kaarten ontwikkeld waarin de planning voor bijvoorbeeld vervanging van rioleringen of herstructurering van wegen/woning-voorraad inzichtelijk worden in relatie tot urgente wateroverlast-plekken of hotspots voor hittestress. Door het combineren van beide inzichten kunnen ook voor energietransitie meekoppelkansen rondom deze grote investeringen inzichtelijk worden gemaakt.

5. Benutten van elkaars processen "RES" en "RAS"

In regionaal verband wordt aan diverse opgaven gewerkt, waaronder regionale energiestrategieën (RES) en klimaatadaptatiestrategieën (RAS). Het vraagt alertheid vanuit beide thema's om elkaars netwerk te benutten voor tijdige input en feedback op die momenten dat het meerwaarde biedt.

Het opstellen van een RES is en blijft maatwerk voor elke regio. De opgestelde folder is daarom vooral bedoeld als signaal en eerste bewustwording van kansen en mogelijkheden voor samenwerking tussen beide thema's.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Handreiking "Hoe verbind je de energietransitie met klimaatadaptatie?"